

Afvalvrij Zeist

Sinds 1 januari 2015 wordt in Zeist plastic, metaal en drankverpakkingen huis aan huis apart opgehaald. Iedere inwoner is daarover geïnformeerd en kan daarvoor plastic zakken krijgen.

In april-mei 2015 werd er gesproken over een nieuw afvalplan in de raad en met burgers waarbij het omgekeerd inzamelen centraal stond. Bij deze inzameling worden al het afval aan huis gescheiden ingezameld behalve het restafval. Dit moet door de bewoners zelf naar een (ondergrondse) restcontainer gebracht worden of naar het afvalstoffen station. Dit draagt er toe bij dat er meer afval gescheiden wordt en hergebruikt kan worden en minder restafval overblijft wat verbrand moet worden.

SMZ vindt het goed dat er nagedacht wordt over beter inzamelmethoden van afval. Voor ons zijn er een aantal punten belangrijk hierbij:

1. Wij vinden het belangrijk dat zo veel mogelijk afval hergebruikt wordt om zodoende de grondstoffenketen te sluiten. Dit voorkomt dat er steeds nieuwe grondstoffen gewonnen moeten worden wat veelal gepaard gaat met (grote) schade aan milieu en landschap en vaak ook aan sociale onderdrukking of uitbuiting. Daarom vinden wij het een gemiste kans dat er nergens wordt gesproken over afvalpreventie. Kiezen voor onverpakte producten, niet elk jaar een nieuwe telefoon kopen, zelf groenafval composteren of kleding niet na één seizoen afdanken is de meest effectieve manier om het afval probleem op te lossen.

Aanpakken bij de bron en zorgen dat er geen afval ontstaat. Hoewel niet altijd even gemakkelijk zijn er tal van inspirerende voorbeelden van mensen die zonder afval leven. Zoals Emily-Jane Lowe-Townley die met haar man en drie kinderen in Baarn woont. Sinds kort zijn ze overgestapt op een andere levensstijl: leven zonder afval! Wat komt daar allemaal bij kijken? Over haar afval vrijeleven heeft zij een boek geschreven (Leven zonder afval) en houdt zij een blog (<http://levenzonderafval.blogspot.nl/>) bij.

Ook het stimuleren van het lenen van spullen voorkomt dat er afval ontstaat. Waarom zou iedereen een boormachine moeten hebben die grotendeels ongebruikt in een schuur ligt? Restjes verf kunnen beter gebruikt worden dan hard worden in de pot.

Ook kan je als consument kiezen voor producten die gemaakt zijn van hergebruikte materialen zoals GFT compost in plaats van potgrond waar veengrond voor is afgegraven of kringlooppapier gemaakt van hergebruikt oud papier etc. besparen van grondstoffen en dragen bij aan een circulaire economie.

SMZ zal er daarom ook bij de gemeente op aan blijven dringen dat preventie een onderdeel wordt van het afvalplan.

2. Daarnaast zou er meer aandacht moeten komen voor hergebruik. Veel producten die weggegooid worden zijn nog niet aan het einde van hun levensloop. Gelukkig hebben we in Zeist een Kringloopcentrum, een Weggeefwinkel en een Repaircafe waardoor spullen langer gebruikt kunnen worden. Wij zijn echter van mening dat hier nog lang niet genoeg gebruik van wordt gemaakt. Beter voorlichting hierover is belangrijk; zo helpen om spullen her te gebruiken. Ook hergebruik van spullen thuis kan beter. Lege potten kunnen gebruikt worden als voorraadbus, oude overhemden kunnen vermaakt worden tot boxershorts (www.vanhulley.nl) en je steunt er ook nog kansarme vrouwen mee. Oude kleding kan gebruikt worden als poetsdoek of als vulling voor kussens. Ook hiervoor zijn veel inspirerende voorbeelden te vinden bij eerder genoemde Emily-Jane Lowe-Townley.

3. Natuurlijk onderschrijven wij het streven van de gemeente om meer recycling van afval mogelijk te maken. Uit onderzoek blijkt dat er in onze grijze afvalcontainers hooguit 20 procent restafval zit. De rest bestaat uit waardevolle grondstof zoals papier, glas, kunststof, metaal en textiel. Als we die stoffen er uit houden, kost de verwerking van het restafval aanzienlijk minder, wordt het klimaat nauwelijks belast en gaan we duurzaam met materialen om. Om te zorgen dat er echt alleen restafval in het restafval zit is een doorlopende voorlichtingscampagne nodig of nacontrole en het uitdelen van boetes aan overtreders.

4. Bovendien zal het wegbrengen van het niet meer te hergebruiken restafval voor veel ouderen een probleem gaan worden. Daarnaast kleven er, gezien de mogelijkheden tot hergebruik, wel problemen aan. Op verpakkingsmateriaal is helaas nog steeds niet goed aangegeven wat wel en wat niet plastic is en als het plastic is welke soort het is en waar het dan weggedaan moet worden (zie ook het recente rapport van het CPB: 'De circulaire economie van kunststof: van grondstof tot afval'). Dat is een landelijk probleem, het convenant met het bedrijfsleven heeft tot nu toe niet tot een oplossing geleid. Er zal dus wettelijk moeten worden voorgeschreven.

Het inzamelen zorgt dat blik dat nu in de zak voor PMD zit door het samenpersen verontreinigd wordt met karton en plastic. Dat is voor hergebruik niet handig.

5. Inzamelen middels statiegeld op blikjes (en ook kleine plastic flesjes) zou beter zijn, maar ook daar zijn vanwege de onwil van het bedrijfsleven vanuit de overheid wettelijke regelingen voor nodig. Kleine plastic flesjes vormen met blikjes en glas nog steeds de hoofdmoot van zwerfafval met alle problemen er van (denk o.a. aan de plastic-soep in de oceanen). Dit zwerfafval is een publiek probleem. Dat lost de publieke sector op met vrijwilligers of met het betalen van meer belasting. De bedrijven brengen deze producten op de markt maar draaien niet op voor de kosten die het verwerken van het afval van deze producten met zich mee brengen. Nog steeds geldt de winst van de bedrijven mag niet lager worden en de aandeelhouders van de bedrijven moeten buiten schot blijven. Kortom een kleine groep zadelt de rest met een probleem op.

Samenvattend vinden wij dat er meer te doen is dan omgekeerd inzamelen zoals we hierboven beschreven hebben en er veel meer te bereiken is door ook in te zetten op preventie en hergebruik. Dat vereist veel voorlichting over en bewustwording van met name jongeren die opgegroeid zijn in een wegwerpmaatschappij zonder besef van de eindigheid van grondstoffen.

Een voorbeeld van een gemeente waar dit ook meegenomen wordt is Afvalvrij.nl. Voor alle inwoners van de gemeenten Apeldoorn, Bronckhorst, Brummen, Deventer, en omstreken. Met Afvalvrij.nl laten ze zien dat een afvalloze maatschappij mogelijk is. Als dat bovengemeentelijke inspanningen vereist, zoals landelijke wetgeving, ga daar binnen de Vereniging van Nederlandse gemeenten aan werken. Op naar minder afval en meer hergebruik zou het streven moeten zijn en de naam van het afvalstoffenstation zou moeten veranderen in grondstoffencentrum of iets van dien aard.